

Motion

1984/85:2502

Pär Granstedt och Kerstin Anér Statsbiraget till fristående skolor

Riksdagen beslutade våren 1984, med anledning av proposition 1983/84:118, om regler för statsbidrag till fristående skolor på gymnasial nivå. Som förutsättning för statliga bidrag angavs att skolans utbildning i någon form utgör ett komplement till utbildningen inom det allmänna skolväsendet. Som sådant komplement skulle bl. a. kunna betraktas undervisning med en särskild pedagogisk uppläggning t. ex. i avseende till tim- eller kursplaner. Ett stort antal av de fristående skolorna i Sverige är skolor som tillämpar Waldorfpedagogik. Ett viktigt inslag i denna pedagogik är att man eftersträvar en sammanhållen 12-årig utbildning. En Waldorfskola skall alltså, fullt utbyggd, bedriva undervisning även på gymnasial nivå. Längre hade dock endast en av landets Waldorfskolor, Kristofferskolan i Stockholm, omfattat alla 12 årskurserna. Numera är också Rudolf Steinerskolan i Göteborg 12-årig. Tre andra Waldorfskolor i landet har planer på att inom kort inrätta dessa årskurser.

Waldorfskolorna fyller otvetydigt de krav för att få statsbidrag för gymnasieundervisning som anförts i riksdagsbeslutet. Alla här berörda Waldorfskolor har också medgivits statsbidrag för sin undervisning på grundskolenivå där kriterierna är likartade.

Kristofferskolan intar en särställning bland Waldorfskolor, dels genom att den har haft statsbidrag mycket länge, dels genom att den har bidrag för 12 årskurser. Detta bidrag utgår i sin helhet från grundskoleanslaget. Bidraget utgår dock bara för en parallell av årskurserna 10–12. En parallell räcker emellertid inte för att de elever som genomgått låg- och mellanstadiet skall kunna fullfölja den 12-åriga utbildningen. Eftersom detta, som nämnts, är ett viktigt inslag i pedagogiken har skolan måst anordna parallellklasser utan statsbidrag, med betydande uppostringar för lärare och föräldrar som följd.

Det förefaller inte rimligt att samhället ger statsbidrag till skolor med alternativ pedagogik, men utformar detta så att de pedagogiska intentionerna inte kan fullföljas. Dessutom bör rimligen principen att alla elever skall ha möjlighet att fortsätta på gymnasial nivå gälla också Waldorfelever.

Begränsningen av statsbidraget till Kristofferskolans gymnasiedel förefaller vara en kvarleva från en tid då samhällets inställning till alternativ pedagogik var mer negativ än nu. Det är därför önskvärt att reglerna nu ändras så att Kristofferskolan får statsbidrag för de 24 klasser som faktiskt finns.

Beträffande övriga Waldorfskolor måste det vara ett samhälleligt intresse

att möjligheter öppnas att bygga ut också dessa till 12 årskurser. Detta kan ske på ett sätt som liknar det som gäller för Kristofferskolan, genom att de bidrag som utgår för verksamheten på grundskolenivå utvidgas till att gälla också gymnasial nivå. Man kan också tänka sig att stödet får utgå från anslaget Bidrag till driften av fristående skolor på gymnasial nivå.

I yttranden över ansökningar från Kristofferskolan att få stöd för samtliga sina klasser i årskurserna 10-12 och från vissa andra Waldorfskolor om bidrag till årskurserna 10-12 har SÖ, på tjänstemannanivå, bl. a. anfört'' – – – anser SÖ att de idéer som Waldorfpedagogiken ger främst innebär en pedagogisk förnyelse av undervisning på grundskolenivå. Vad gäller den pedagogiska utvecklingen inom gymnasieskolan anser SÖ vidare att de erfarenheter av waldorfpedagogiken som kan vinnas inom Kristofferskolans nuvarande organisation med en klass i endera av årskurserna 10-12 är tillräckliga''.

Med hänsyn till att en av Waldorfpedagogikens särdrag just är att man har en sammanhållen 12-årig skola är uttalandet svårförståeligt. Som framhållits av länskolnämnderna i Göteborg och Stockholm skiljer sig den pedagogiska uppläggningsen också i andra avseenden från gymnasieskolan.

Det finns inte heller något i riksdagsbeslutet som säger att bidrag endast skulle ges i den utsträckning som krävs för att ''vinna erfarenheter''. Denna experimentmotivering som tidigare gällt för bidrag enbart till Kristofferskolan av alla Waldorfskolor, måste nu anses övergiven till förmån för en öppnare attityd där kravet endast är att skolan i någon form utgör ett komplement till utbildningen i det allmänna skolväsendet.

Med hänsyn till vad som förevarit finns det uppenbarligen behov av vägledande ställningstagande från riksdagens sida.

När dataundervisningen i grundskolan nu skall utvidgas, kommer ett stimulansbidrag enligt budgetpropositionen (1984/85:100 bil. 10) att utdelas till kommunerna för anskaffning av datorutrustning. Detta bidrag kommer emellertid endast att kunna utgå till kommunens egna skolor, inte till fristående skolor.

Det förvånar oss att fördelningen av dessa utvecklingsinsatser inte avgörs efter pedagogiska bedömningar, utan endast efter huruvida huvudmannen är statlig/kommunal eller enskild. Vi vill särskilt framhålla beträffande Kristofferskolan – Waldorfskolan i Stockholm som sedan länge fått statsbidrag och anses som ett av de intressantaste pedagogiska experimenten i hela landet – att dataundervisningen i denna skola utan tvivel skulle vara till nytta, inte bara för dess egna elever utan också för det allmänna skolväsendet.

Trots att dataundervisningen ännu är i sitt inledande skede i skolan, är intresset stort för hur Waldorfpedagogerna ser på datautvecklingen i samhället och hur datorundervisningen utformas.

Så har t. ex. en grupp lärare från Kristofferskolan medverkat i den nyligen utkomna rapporten från datadelegationen Ds C 1984:10 Datoranvändning i hushållen – se kapitlet Yngre barn och datorer.

Utvecklingsarbetet med läroplaner och undervisning inom dataområdet vid Kristofferskolan lider f. n. av att skolan saknar datorutrustning. För temaveckor etc. har utrustning måst lånas ihop från elever och föräldrar. Detta är i längden ohållbart men skolan har i sin ordinarie budget ännu ej lyckats finansiera inköp av utrustning.

Situationen är uppenbarligen orimlig. Elever vid fristående skolor som får statsbidrag bör få samma möjligheter till datautbildning som andra.

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar att uttala att statsbidraget till Kristoffersskolans utbildning på gymnasial nivå bör utgå även för befintliga parallellklasser,
2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om statsbidrag till gymnasial utbildning i Waldorfskolor i övrigt,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att fristående skolor som erhåller statsbidrag bör få del av stimulansbidraget för datoranskaffning.

Stockholm den 25 januari 1985

PÄR GRANSTEDT (c)

KERSTIN ANÉR (fp)